

דינים ומנהגים – מתוך המקורות

"בלילה הראשון, קודם שהדליק מברך שלוש ברכות: ברוך אתה ה' אלוהינו ומלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציוונו להדליק נר של חנוכה, שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה – ומדליק. בשאר הלילות – מברך שתי ברכות הראשונות בלבד, אבל אינו מברך שהחיינו.

מדליקים בכל לילה נר אחד נוסף על נרות חנוכה והוא הנקרא "שמש". כלומר, נר זה מותר להשתמש בו, לראות לאורו, להדליק ממנו לאחרים וכיוצא באלה. ואילו נרות חנוכה אסור להשתמש באורם כל זמן שהם דולקים למצווה. לפיכך, מדליקים את ה"שמש", כדי שלא יבוא ליהנות מן המצווה אלא ממנו בלבד. וקובעים מקום מיוחד לנר השמש, ולא יעמוד בשורה אחת עם שאר הנרות, כדי להבדיל בינו לבין שאר נרות חנוכה – שיהא הקר שנר זה אינו מן המצווה. וראוי להקפיד שיהא גם אור אחר בבית, חוץ מהנר הנוסף.

נוהגים שאין מדליקים מנר לנר. כלומר, אין משתמשים בנר חנוכה, אפילו להדליק ממנו נר אחר באותה מנורה. אלא, מדליקים את כולם בנר ה"שמש" או בנר אחר.

אחר שהדליק הנר הראשון, בעוד שמדליק שאר הנרות, אומרים "הנרות הללו". גמרו להדליק, שרים פזמוני חנוכה, איש איש כמנהגו.

זמן הדלקת הנרות הוא מיד בצאת הכוכבים, ואפשר כל הלילה. באשר להדלקה, כל זמן שבני הבית נעורים.

הנרות צריכים שיהיו דולקים חצי שעה. לפיכך צריך בשעת ההדלקה ליתן שמן שיספיק כדי חצי שעה. ניתן שמן יותר מן השיעור – מותר לכבות את הנרות אחר חצי שעה, כדי שישאר להדלקה של מחר, או ליהנות ממנו הנאה אחרת".

(עפ"י "ספר התודעה").

"הנרות הללו אנו מדליקין על הניסים ועל הנפלאות, ועל התשואות, ועל המלחמות, שעשית לאבותינו בימים ההם ובזמן הזה, על ידי כוהניך הקדושים. וכל שמונת ימי חנוכה הנרות הללו קודש הם, ואין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד, כדי להודות ולהלל לשמך הגדול על ניסיך ועל נפלאותיך ועל ישועתך"

(מן התפילה לחנוכה)

"בבית השני, כשמלכי יוון גזרו גזרות על ישראל, וביטלו דתם, ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצוות, ונכנסו להיכל, ופרצו בו פרצות, וטימאו הטהרות, וצר להם לישראל מאוד מפניהם, ולחצום לחץ גדול – עד שריחם אלוהי אבותינו והושיעם מידם והצילם. וגברו בני חשמונאי, הכוהנים הגדולים, והרגום והושיעו ישראל מידם. והעמידו מלך מן הכוהנים וחזרה המלכות לישראל..."

וכשגברו ישראל על אויביהם ואיבדום – בכ"ה בחודש כסלו היה, ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור במקדש אלא פך אחד, ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, והדליקו ממנו נרות המערכה ח' ימים, עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור.

ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור, שיהא שמונת ימים שתחילתם כ"ה בכסלו, ימי שמחה והלל, ומדליקים בהם הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמונת הלילות להראות ולגלות הנס.

וימים אלו הם הנקראים חנוכה, שביום כ"ה בכסלו נחו מאויביהם."

(רמב"ם, הלכות חנוכה)

"בימי מתתיהו בן-יוחנן כוהן גדול חשמונאי ובניו, כשעמדה מלכות יוון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם, רבת את ריבם, דנת את דינם, נקמת את נקמתם, מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך. ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך, ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה. ואחר-כך באו בניך לדביר ביתך ופינו את היכלך וטיהרו את מקדשך, וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל שמך הגדול".

(מן התפילה לחנוכה)

1. פורקן – הצלה, גאולה, ישועה.
2. דביר – המקום הקדוש ביותר בבית המקדש.

